

ERDELYI MAGYAROK

Felelős szerkesztő:

Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztési órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P. M. Viteazul (Nagypiactér) 4 Telefon: 380

Ára 1 lej

III. évfolyam 309 sz.

1934 November 9.

Péntek

Mussolini és Gömbös megbeszéléseinek eredményeként

Magyarország támogatja az olasz-francia és olasz-jugoszláv közeledést

A magyar miniszterelnök kihallgatáson jelent meg Pius pápa előtt

Róma, november 7.

Mussolini tegnap este a római "falzetta" étterem dísztermében 80 terítékes bankett adott Gömbös Gyula magyar miniszterelnök tiszteletére. A pezsgőnél Mussolini a magyar nemzetre és Gömbös Gyulára ültette poharát. A pohárköszöntőre Gömbös Gyula válaszolt aki az olasz királyt az olasz nemzetet és Mussolinit ültette.

A vacsora végeztével a magyar miniszterelnök hosszasan elbeszélgetett Mussolinival s Surich ex külügyi államtitkárral. Gömbös Gyula ma délután 12 órakor kihallgatá-

son jelent meg XI. Pius pápa előtt.

Ezután a szentszéki magyar követségen villásreggeli volt, amelyen résztvett Pacelli bíboros is.

Délután 4 órakor Gömbös Gyula a Palazzo Veneziában második megbeszélését tartotta Mussolini olasz miniszterelnökkel.

Páris, november 7.

A "Le Matin" római tudósítója azt írja, hogy Gömbös Gyula római tárgyalásai általános megnyugvást eredményeznek. Gömbös Gyula tegnap tett nyilatkozatából arra lehet következtetni, hogy Róma és Berlin között bizonyos politikai megnyugulás áll be. Szenzáció erejével hat a "Matin" tudósítójának az a híradása, hogy

Magyarország minden erejével támogatni fogja az olasz-francia és olasz-jugoszláv közeledést, sőt egyben politikai akciókhoz maga is csatlakozik.

A lap tudósítója azzal fejezi be cikkét, hogy Gömbös erre vonatkozólag minden valószínűség szerint teljes megnyugtatóst kapott a Ducetől.

A három hónapos gyász leteltével

Carol király Szófiába utazik

Titulescu eredeti tervétől eltérően Bucurestibe érkezett

Bucuresti, november 7.

Politikai körökben nagy meglepetést keltett a hír, hogy II. Carol román király a közeljövőben Szófiába utazik. Utazására csak a három hónapos udvari gyász után került sor.

Tatarescu miniszterelnök tegnap Szófiába utazott, ahol kihallgatáson jelent meg az uralkodónál. A miniszterelnök a parlament megnyitásán ejmondandó trónbeszéd szövegét nyújtotta át az uralkodónak szentesítés végett. A trónbeszéd azonban még nem teljes, mert most kerül még csak hozzá a Titulescu által megírandó rész a külpolitikai helyzetről.

Bucuresti, november 7.

Lapunk más helyén megírtuk, hogy Titulescu külügyminiszter Szófiából egyenesen Párisba utazik és nem tér vissza az országba csak december elején.

Lapzártakor érkezett jelentés szerint Titulescu az utolsó pillanatban megváltoztatta tervét és külön vonattal elindult Szófiából Bucuresti felé, ahová szerdán délután négy órakor érkezett meg. Fogadtatására elébe utazott Pavel Radulescu külügyi államtitkár. A külügyminiszter hazatérése után azonnal rendkívüli minisztertanács lesz

melyen Titulescu beszámol ankarai és szófiai tanácskozásainak eredményéről. Titulescu a parlament megnyitásán is résztvesz és csak azután fog Párisba menni, miután a francia kormányválság elsimul.

Főlényesen győztek a demokráta az amerikai választásokon

Roosevelt épen a nagy győzelem miatt nehézségekre számíthat

Washington, november 7

Az Egyesült Államokban lefolyt választások eddigi eredményei Roosevelt pártjának, a demokrata pártnak nagyarányú győzelmét hozták. A képviselőválasztásokon eddig 150 mandátum orszá dőlt el, amelyből 130-at a demokrata párt hódított el, a köztársasági párt csak 20 mandátumot szerzett. A szenátusi választásokon Roosevelt pártja 6 mandátumot, Hoover pártja két mandátumot szerzett.

Politikai körökben azt hiszik, hogy Roosevelt helyzetét éppen a túlságosan nagy győzelem fogja megnehezíteni, mert az el-

nők nem fogja tudni felmenteni a parlamentben a diadalittas demokratákat is.

Tűzvész a sulinaai kórházban

Bucuresti, november 7.

Sulina városban a kórház emelete kigyulladt. A betegek között irtózatot keltett a kivonult tűzoltóknak sikerült a betegeket kilakoltatni, de a kórházban azonban négy tűzoltó súlyosan megsebesült.

Sziámi küldöttség érkezett Londonba Prajadhipok királyhoz

London, november 7.

A sziámi nemzetgyűlés elnöke a külügyminisztérium titkára ma Londonba érkezett, hogy Prajadhipok királlyal lemondása kérdésében tárgyaljanak.

Grigore Filipescu újabb vizsgálóbizottság kiküldését kéri a Skoda-ügyben

Bucuresti, november 7.

Az ellenzéki pártok tagjai között újra napirendre került a Skoda ügy. A Grigore Filipescu féle párt hivatalos lapja azt a hírt közli, hogy a pártvezér abban az esetben, ha a Skoda ügyben más jegyzőkönyvet foglalkoztat a parlamentben, mint amilyen az eredeti, akkor a kezében levő bizonyítványokkal fogja behatárolni a hamisítást és követelni fogja egy új parlamentti vizsgálóbizottság kiküldését, mely a válsághoz híven vezesse le az eljárást.

Halló, tudja-e már, hogy Mediason működő Auer-sorsjegyet vesz, mert azok a leggyorsaságúak. Kaphatók Auernél, Medias Főter és Ivanovits Károlynál Kis Majom-u. 10.

Nyomorában felakasztotta magát egy sacueni (székelyhídi) asszony

Oradea, november 7.

A sacueni (székelyhídi) csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy Sándor Róza, 45 éves háztartásbeli felakasztotta magát padlásán. Mire tettét felfedezték, már halott volt. Valószínű, hogy az öngyilkosságot nyomora miatt követte el.

Hatóság elleni erőszak miatt elítéltek egy bihormegyei földbirtokost

Oradea, november 7.

Crisan Stefan Olasi földbirtokoshoz még ez év februárjában beállított Moga Alexandru adóvégrehajtó, hogy foglalást eszközöljön. Crisan azonban sértő szavakkal kiutasította házából. Moga, hogy a tettlegességnek elejét vegye, kiment ugyan, de hatóság elleni erőszak miatt feljelentette Crisant, akit a törvényszék 500 lei pénzbüntetésre ítelt. A tábla leszállította 300 lejre.

Időjárás

Élénkebb szél, változó felhőzet, több helyen eső. A hőmérséklet kissé süllyed.

Kivágandó és összegyűjtendő!
Igazoló szelvény,
az Erdélyi Magyarság
1935. évi naptárához.
1934. nov. 10. dec. 10.

Aki 30 szelvényt összegyűjt,
az kap egy naptárt.

2 oldal

"ERDÉLYI MAGYARSÁG"
1934. november 9.

Laval lesz Franciaország miniszterelnöke

A francia külügyminiszter cáfolja a Saar-vidéki katonai intézkedések híreit

Páris, november 7.

A radikális párt tegnap délután tartott értekezletén nem került sor a pártközi béke megbontására. Az értekezleten határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint a párt megőrzi a nemzeti egység kormányának fenntartásának látszatát.

Politikai körökben ezt azonban nem tekintik a válság elmúlásának és valószínűnek tartják, hogy a párt azt akarja elérni, hogy a kamarát a szenátus nélkül is fel lehessen oszlatni.

A kamara folyosóján az egyik radikális képviselő kijelentette, hogy

csoda lenne, ha a válságot el lehetne kerülni.

A képviselőház folyosóin ennek ellenére is nyugalom uralkodik, mert biztosra veszik, hogy a köztársaság elnöke megtalálja azt a férfit, aki alkalmas lesz arra, hogy Doumergue művét a kijelölt irányban folytassa.

Páris, november 7.

Most már a francia félhivatalos hírligynökség is nyíltan beismeri, hogy a kormányválság elkerülhetetlen. A félhivatalos ügy-

nökség szerint ugyanis a megegyezés minden lehetőségét kimerítették és az államtanács csak előjátéka volt a kormányválságnak.

A lapok nagyrésze az új miniszterelnököt Laval külügyminiszter személyében emlegeti.

Róma, november 7.

Hitler Saar-vidéki megbízottja tegnap megjelent Alois báró, a Saar-vidéki népszavazást előkészítő bizottság elnöke előtt és kormánya nevében tiltakozó jegyzéket nyújtott át a Franciaország által a Saar-kérdésben teendő lépések ellen.

Páris, november 7.

Laval francia külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta a párisi német nagykövet és előtte

határozottan cáfolja azokat a híreket, hogy Franciaország katonai rendszá-lyokat és csapatösszevonásokat eszközöl a Saar-vidéken.

A német nagykövet hangsúlyozta, hogy Németország nem feledkezik meg a népszavazás szabadságának biztosítására vonatkozó és a békeszerződésben lefektetett feltételeiről.

Öt napi sötét zárkát kapott Matuska Szilveszter

A biatorbágyi rém egy izben forró vízből hideg vízbe ugrott -- így akart véget vetni életének

Budapest, november 7.

A bíróság az esti órákban folytatta a biatorbágyi rém kihallgatását. Ezuttal a jüteborgi merénylet részleteire nézve hallgatták ki Matuskát, aki elmondja, hogy 1931. áprilisában Berlinben egy kerékpárt és egy autogén hegesztőt vásárolt. Ezeket kivitte az erdőbe, de a sineket nem tudta átvágni.

Elmondja, hogy szív baja miatt nem tud kerékpározni és a kerékpárt el is adta egy berlini rendőrnek. Majd ismét színészkedni kezd, mire az elnök rá szól, hogy két lelke van, az egyik, amelyet a bíróság előtt mutat...

Matuska közbevág: A másik a sátáni...

Ezután öngyilkossági kísérleteit ismerteti. Egyszer

hideg vízből forró vízbe ugrott és megfordítva, mert azt hitte, hogy belehal. Egyszer pedig a lábába lőtt.

Ekkor -- minden átmeent nélkül -- kijelenti, hogy hat Leó szellemet ismer.

Elnök: Tegnap csak ötről beszélt.

Matuska: A hatodikot

Várady Sándor ítélőbiróban ismertem fel.

Az elnök ezért a kijelentését

öt napi sötétzárkára ítéli Matuskát

A tárgyalást ma folytatják.

Az amnesztia tolytán

Törölték Bartha László 15 napos fogházbüntetését egy sajtóperben

Oradea, november 7.

Fegyőr kísérte Bartha Lászlót a tábla első szekciójára, ahol egy sajtóperet tárgyaltak. Bartha László 1930. július 1-én az akkor még létező Déli Hírlapban vezércikket írt, amelyben megvádolta a vasut vezér

igazgatóját. A törvényszék a cikk miatt Bartha Lászlót 15 napi fogházra ítélte. A tábla tegnap tárgya az ügyet és az amnesztia törvény alkalmazásával törölte a büntetést.

Helybenhagyta az oradeai tábla egy satumarei selyemcsempésznő büntetését

Oradea, november 7.

A helybeli tábla tegnap tárgyalta Kontrás Irén Vagajul Nou, (Újvágás) községbeli lakos perét, akit 1933. szeptember 2-án a satu-marei országúton megállítottak a csendőrök azzal gyanúsítván, hogy selymet csempész. Kontrás Irén vállán volt egy zsák, amelyet a csendőrök kibontottak és nagyér-

tékü selyemruhákat találtak ott. Kontrás Irén a bíróság előtt azzal védekezett, hogy a zsákban használt ruhadarabok voltak és nem tudja, hogy miképp nézték azt selymenek. A törvényszék a védekezés ellenére Kontrás Irént egy hónapi fogházra ítélte. A tábla ezt az ítéletet helybenhagyta.

Az örök tűz

Fantasztikus regény

48

Yves le Brézellec megtöri izzadó homokát, másodszor megy föl a szabályzat előírása szerint a világítótorny üveges kamrájába, hogy megvizsgálja a lámpa működését. Nem tud aludni lent a lakásában a folyton növekvő hőségtől és csodálkozik, hogy a világítótorny tetején is épp olyan nagy a hőség:

— Ilyen időjárást májusban! Micsoda nyarunk lesz... mintha máris kánikula volna. Kínz a toronyból, szeme megakad a házával szemközt levő szikla szögletében:

— Mi, egy ember. Két órákor ejjel?... Odafele egy emberi árnyék süllyk lejjár, alig kivehetően a csöndes és sötét tájában: a hold sem világít, csak a szikla fénye világítja meg gyengén a tájat. A világító torony vörös fénye zavarja a figyelmében, merőben néz, elmosolyog. A régi emberek azt hitték volna, hogy a torony...

Ismeri a mondattal bizonyosságot tesz szívében, előtt látos nyugalmáról, ő, aki soha nem utazott, csatangolt a világban — ugyan akkor fölmad benne a régi breton-vér, az ösztönös képzelet és a belleislebél. Földművelőknek átröklött babonás hit, emlékeztetben kuszán merülnek fel az utóbbi napok zavaros eseményei. Yan apó szavai a megmagyarázhatatlan jelenségről, amelyekkel az öreg őt is megfenyegette. A fia megrázza magát, elégedetlen magával:

Kísértet! Ugyan! Valaki, aki nem tud aludni, akár csak én. Akár kísértet, akár nem. Megnézem közelebbről, ha zavarom, majd látom. Yves lemegy a lépcsőn. Belép a kertbe, hirtelen megáll. Először is: kint, a szabadban melegebb van, mint bent. Aztán lassan meggyilkos a kertajtó... Odaát a szikla a kísérteties tünemény tétovázik, aztán behúzódik két sziklatömb közé. Végül Cast Atrés szigetén három tűzoszlop lángol föl egymás mellett, először kék, majd pirosszínű, három egyforma, rövid széles lángnyelv, most zölden, majd ismét kéken lángolnak, végül mintha három kormos fáklya égne, a tűz változik, keveredik, a tűz fényében kirajzolódik a három kémény a nemrég épített fabarakon...

Yves le Brézellec nem ijed meg a saját árnyékától; behozonyította elégszer... azt hiszi magáról, hogy nem babonás és nem id számot magának arról, hogy lelkének helyén ott élnek fájának régi hitai, anélkül, hogy észrevenné, hirtelen elhagyja a bátorsága, kitáruznak benne a régi babonák, ahogy a főveny körül ki ismét a visszavonuló hullám után.

...Miképpen a földgömbjében van ott? ...Különös szomszédok... Még hozzá ez az éjszakai bolyongó.

Az emberi alak újból feltűnik a szikla csúcson. Lassan, hangtalanul megy előre, mintha csak árnyék volna, megáll, mozdulatlanul támaszkodik a sziklának. A toronyban most az az érzése, hogy eltűnt a szikla, hogy magába szivta a kő.

A toronyór testén hideg remegés fut végig...

A három láng szélesebbre terül távoli dübörgés hallatszik, a levegőben különös, keserű, fojtó, kénes szagok és izek járnak...

A szikla felől, amelyen a kísértet megjelent, nyögés hallatszik, panaszos, enyhén sirás.

Yves hátrál egy lépést, a szíve hangosan dobog, a torka kiszárad, fojtott hangon mormog:

— Kísértet, lélek a pokolból, aki imáért...

(Folyt. köv.)

4 oldal "ERDELYI MAGYARSÁG" 1934. november 9.

Insull bankár a bíróság előtt

A csikágói törvényszék előreláthatólag súlyos ítélettel sújtja a bankárt

Csikágó, november 7.

A csikágói törvényszék megkezdte Insull bankár bűnperének tárgyalását. Insullról kiderült, hogy Londonban született. Szülei földhöz ragadt szegény emberek voltak. Édesapja juhászpásztor volt. Fiatalkorában, mint hajósinas kivándorolt Amerikába, ahol a világhírű felfedező Edison vette pártfogásba és taníttatta. Később üzleteket kötött, amelyek mind nagyszerűen sikerültek. Így

lett nagy ember. Vagyona mérhetetlen volt akkor is, amikor jött az összeomlás. Insull kijelentette, hogy egész életében tisztességes ember volt, nem csalt meg soha senkit. Bukásáért nem lehet felelős, mert a gazdasági krízis az oka mindennek. Bár Insull vallomása kétségtelenül nagy hatást keltett a lapok véleménye szerint igen súlyos ítélet vár Insullra.

Coroiu megjelent Jasiban

A hirhedt bandita halállal fenyegette meg rejtegetőit, ha elárulják

Iasi, november 7.

A várost tegnap pillanatok alatt járta be a hír, hogy Coroiu a retteget bandita megjelent Iassiban. A hatóságok arról szereztek tudomást, hogy Coroiu Iassiba érkezett és egy Curezan Ion nevű ember házában szállt meg. A rendőrség körülvette Curezaru házat, azonban nem találták meg Coroiut. Később kitiűnt, hogy a veszedelemes bandita egy Balán Jon nevű ember lakásán

rejtőzött el, amikor megtudta, hogy keresik. Mind a két embert a bandita halállal fenyegette meg, ha elárulják a rendőrségnek. A két ember most remegnek életükért és kérték a rendőrséget, hogy életük biztosítására tartóztassák le őket. A rendőrség őrizetbe vette a két gazdálkodót egyelőre annak a gyanuja alatt, hogy menedéket adtak Coroiunak.

Havas és Grünfeld cég új posztóáruházában

Mária királyné-tér 1. Kishidő

a legkiválóbb minőségű

szöveteket

vásárolhatja legolcsóbban!

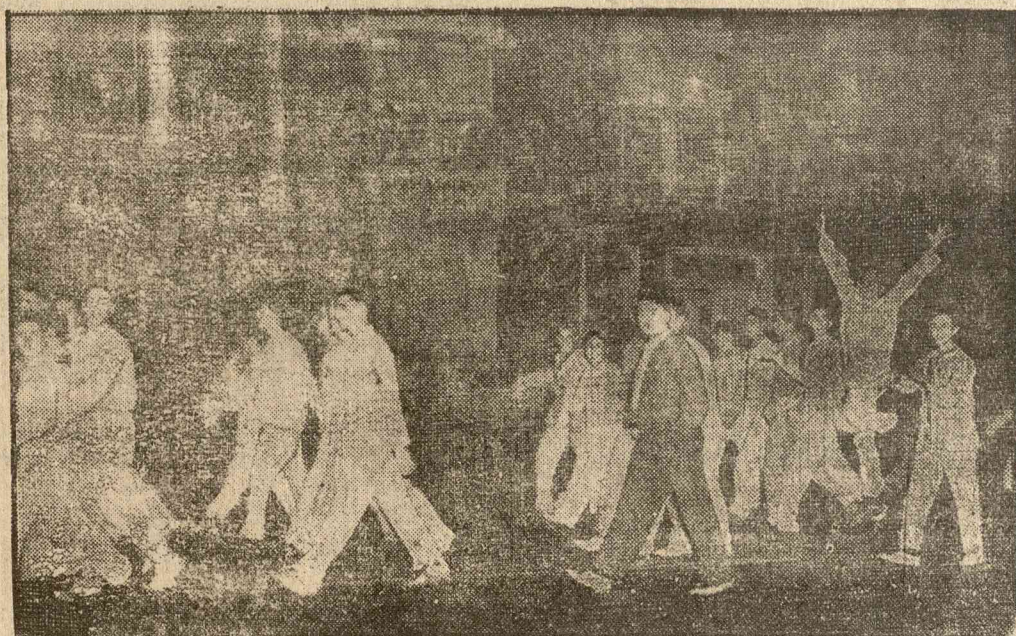
Kutba dobta törvénytelen gyermekét egy legény

A szerencsétlen anya a borzalmas gyilkosság láttán felakasztotta magát

Ismail, november 7.

Borzalmas gyermekgyilkosság történt Calceva községben. Derevenschi József gazdálkodó egy év óta szerelmi viszonyt folytatott Dumitriu Mariával. A 18 éves leány a szüleinél lakott. Amikor a szerelmennek következményei jelentkeztek, a leányt szülei elűzték hazulról. A férfi egyidőre magához vette a leányt, de később mind jobban terhére volt, úgy hogy rövid idő múlva ő is kitasitotta a szerencsétlen leányanyát, aki

nemrég egy szénapajtában szülte meg gyermekét. Ugy betegen elment gyermeke apjához és könyörgött neki, hogy vegye vissza legalább gyermekét. A hűtlen szerető annyira feldühödött, hogy kiragadva az anya kezéből az újszülött csecsemőt, behajította a kutba. A szerencsétlen leány erre kétségbeesésében elfutott és felakasztotta magát. A gyilkost a csendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

Hogyan kezdődik Amerikában az iskolaév?

A newyorki művész-főiskola diákjai az évben járják be az utcákat. Iskolaév megnyitáskor az első éjjel pizza.

Mindenki nyer, aki gyűjti a szelvényeket

Az évvégi tombolánál kibékül minden olvasónk az ő szerencséjével. Ajándéktombolánknál ugyanis nem nyerhet mindenki, csak az, akit a véletlen kiválaszt és ezért kerestünk és találtunk olyan páratlan kedvezményt, amelyhez hasonló egyetlen lap sem nyújthat közönségének.

A naptártombola ugyanis olyan tombola, amelynél

mindenki nyer, aki 30 szelvényt összegyűjt.

A szelvények gyűjtése mai számunkkal kezdődik. Felhívjuk olvasóink figyelmét a rendkívüli alkalomra, gyűjtsék szorgalmasan a napi igazoló szelvényeket.

Eredeti németországi gyümölcsfa védőszerek

őszi védekezésre, **hernyóenyv**, **hernyóenyv papír**, valódi **gyümölcsfakarbolineum**, az az összes rágó és szívó élősködők és azok petéinek elpusztítására, **Solbar** az összes gombabetegségek megelőzésére. Az összes téli, tavaszi és nyári kezelésekhez szükséges legjobb minőségű permetezőszerekkaphatók.

Balázs Ödön magkereskedésében
Oradea, Piața Mihai Viteazul No. 4.

Véres tüntetés egy amerikai város uccáin

Ismeretlen tettesek gépfegyverrel a tömeg közé lőttek. - Három ember meghalt, tizenegy megsebesült

Newyork, november 7.

Véres tüntetések játszódtak le tegnap este Pennsylvania állam Bel Air nevű városában. Az uccákon ugyanis felvonult a tömeg és tüntetett az egyikdemokratapárti jelölt mellett. Amikor a tömeg a város főutcájába fordult be,

az egyik ablakból ismeretlen tettesek gépfegyverrel a tömeg közé lőttek. A tüntetők közül három meghalt, kettő súlyosan megsebesült, míg kilenc ember

közöttük öt nő, könnyebb sérüléseket szenvedett.

A tömeg annyira feldühödött a merénylet láttán, hogy

dinamittal levegőbe akarta repíteni a házat, ahonnan a lövéseket leadták, de a rendőrség ezt megakadályozta és a tömeget szétoszlatta.

Az ismeretlen lövöldözők után kutat a rendőrség.

Különös vasuti szerencsétlenség

Cahul, november 7.

Egy mozdony, amelyet Taracina állomásról indítottak el teljes sebességgel haladt, amikor nyílt pályán a sínek között egy tehéncorda állt. A mozdonyt nem iskerült megállítani és így tíz tehenet ölt meg és három megsebesített. A csendőrség megállította a vizsgálatot a felelősség megállapítására.

RADIOMŰSOR

CSÜTÖRTÖK

Bucuresti: 13: vizállás, gramofon 13.45: előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek 14 és 15: beszélőújság 14.40: könnyű gramofon lemezek 18: szalonzenekar 19: időjárás, hírek 19.15: szalonzenekar 20: rádióegyetem felolvasás 20.20: felolvasás 20.35: Opera-közvetítés utána hírek.

Budapest: 7.45: torna, utána: hanglemezek. 10.45: hírek 11: felolvasás, 11.40: felolvasás, 12.10: nemzetközi vízjelzőszolgálat 13: időjárásjelentés, 13.05: Bertha István szalonzenekara. 13.30: hírek 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Sándor János hegedűl Szórád Ferenc énekel, zongorakísérettel. 15.40: hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10: háztartási tanácsok: Vigyázzunk a gázzal. Okolicsányi-Kathy Zoltán dr. előadása. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18: Gazdalanfolyam. 18.35: Jazz-zene. 19.30: Angol nyelvoktatás. 20: Karácsonyi Margit magyar nótákat énekel. 21: hírek. 21.30: Orgonabemutató Közvetítés a budavári koronázó főtemplomból. 22.20: A rádió külügyi negyedórása. 22.30: hanglemezek. 22.50: hírek, időjárásjelentés ügétőversenyeredmények 22.35: Sir Archibald Flower angolnyelvű előadása. 23.50: Hegyi Emánuel zongorázik. 24.30: Bachman szalonkvintett.

PÉNTEK

Bucuresti: 13: gramofon 13.45: Előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek 14.15: hírek 14.40: könnyű gramofon lemezek 18: rádiózenekar, 19: időjárásjelentés, beszélőújság, 19.15: rádiózenekar 20: rádióegyetem, felolvasás 20.20: Az öt Strauss lemezei 20.45: felolvasás 21: a filharmonikusok ünnepi francia hangversenye, 22: szünet 22 és 15: Debussy: A tenger 23: hírek, 23.30: gramofon.

Budapest. 7.45: torna, utána: gramofon, 10.45: hírek, 11: felolvasás, 11.40: felolvasás, 12.10: nemzetközi vízjelzőszolgálat 13: déli harangszó és időjárásjelentés 13.05: szalonkvintett 13.30: hírek 14.20: pontos idő, időjárásjelentés 14.40: postászenekar 15.40: hírek, árfolyamok 17.10: diákfelőlv. 17.5: Pontos idő, hírek 18: előadás a vidékről. 18.30: zongorakonzert 19.05: sport hírek 19.20: cimbalomkonzert 19.55: Gyula Pál halála 25 éves fordulójára előadást tart róla Galamb Sándor 20.30: Don Ivan az Operából 22.10: hírek, időjárás, 23.50: csányzene.

3 oldal

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1934. november 8.

Oradeai tolvajt fogott a satumarei rendőrség

Négyezer lejt lopott egy oradeai gyümölcsárustól

Satu-Mare, november 7.

Tegnap délután a satumarei rendőrség egyik detektívje a pályaudvaron egy gyanúsán viselkedő férfire lett figyelmes. Igazolásra szólította fel és mert iratai nem voltak, bekísérte a rendőrségre, ahol megmozdították és 4000 lejt találtak nála. Valójára fogták és csakhamar kiderült, hogy az elfogott fiatalember.

Neumann Vilmas sajátai illetőségű, régóta körözött vásári tolvaj, aki azt is beismerte, hogy a nála talált pénzt Bálint Mihály oradeai gyümölcsárus sátrából lopta.

Az elfogott tolvaj, aki Tessler Viktor álnév alatt is szerepel, átadják az oradeai rendőrségnek.

Gyilkosság három lejt miatt

Cahul, november 7.

Saduleanu Péter Romani községbeli lakos tartozott Stefan Pila gazdálkodónak 3 lejjel. Tegnap este együtt borozgatott a két barát, amikor Pila kérte a 3 lejt vissza. Saduleanu nem akarta megadni, mire Pila,

aki egy bottal volt felfegyverkezve hatalmas ütést mért adósa fejére. Az véres fejjel terült el a földön. Beszélítették a cahuli kórházba, ahol rövid idő múlva anélkül, hogy magához tért volna, meghalt. A gyilkost letartóztatták.

Csapat szemle ernyo alatt

A walesi herceg a windsori főiskolai csapat fölött szemlét tartott. Megeredően jöttek előt.

Titulescu decemberben tér vissza az országba

A külügyminiszter nem vesz részt a parlament megnyitásán

Bucuersti, november 7.
Tatarescu miniszterelnök tegnap hosszas telefonbeszélgetést folytatott Titulescu külügyminiszterrel, aki közölte a miniszterelnökkel, hogy csak december hó elején térhet vissza az országba. A külügyminiszter közölte a miniszterelnökkel, hogy Párisban több francia politikussal óhajtott tárgyalni, majd november 20-án Népszövetség ülésszakának megnyitására Genfba utazik.

A parlament megnyitásán nem vesz részt. Titulescu külügyminiszter szófiai látogatásával a bolgár lapok hosszas cikkekben és igen kimerítően foglalkoznak. A külügyminiszter ma délelőtt több bolgár politikussal folytatott megbeszélést. Délben ebéd volt a román követségen, amelyen megjelentek a miniszterek és a szófiai politikai előkelőségek.

Nagyarányu munkáselbocsátásra készül az olasz gyáripár

A fascista Olaszországban egyre jobban érezhető a gazdasági válság

Róma november 7.
A fascista gyáripárosok és gyári munkásszövetség tegnap elhatározta, hogy a munkahetet 40 órára redukálja le. Ezt a redukálást azon üzemekben viszik keresztül, amelyeknek tulajdonosai nem gördítenek akadályokat az új munkarendszer bevezetése ellen. Elhatározták, hogy tekintettel a kevesebb munkaidőre, a munkabéreket is le-

szállítják a munkaidővel arányosan. Megszüntetik a túlórázást, de nem vesznek fel újabb alkalmazottakat. A megegyezés célja a női munkások kiküszöbölése az üzemekből és egy nagyobbarányú munkáselbocsátás és munkabérredukció keresztülvitele, mivel az olaszországi gazdasági életben már el nem tűrhető krízis érezhető.

Szenzációs tordulat a careii bankrablás ügyében

Letartóztatták a Casa Noastra fiókjának egész személyzetét

Carei (Nagykároly), november 7.
Jelentettük, hogy Carei (Nagykároly) város lakosságát a Casa Noastra satumarei bank carei fiókjánál elkövetett rablás tartja izgalomban. A sértetlenül hagyott Wertheim-szekrényből eltűnt 380 ezer lei rejtélye annál nagyobb, mert ez már a harmadik ilyen eset a bankban. Éppen ezért a rend-

kedd reggel őrizetbe vette a bankfiók egész személyzetét: Brocskó Gyula igazgatót, Jalger Viktor pénztárost és a bankszolgát,

akiket egyelőre azíránt faggatnak: hogyan jutottak a tulvaj a kasszakulcsokhoz.

Nagyítóüveggel olvasható kommunista röpcédulákkal árasztják el Németországot

A Csehszlovákiában működő németországi kommunista párt milliószámra küldi röpiratait a Harmadik Birodalomba

Teplicz, november 7.
A cseh rendőrség tegnap behatolt anémetországi kommunista párt Csehszlovákiában működő, de Németország felé propagáció agitációs irodájába. A rendőrség közel százezer németnyelvű kiáltványt foglalt le. A kiáltványok rendkívül finom, vékony papírra voltak nyomva, olyan apró betűkkel, hogy azokat csak nagyító tüveg segítségével lehet-

tett elolvasni. Az iroda tisztviselői elmondták, hogy állandóan juttatnak kiáltványokat Németországba és a lefoglaltakkal azonos proklamációk többmillió példányban találhatók a Harmadik Birodalomban. Elmondták, hogy minden egyes gyárban a gyárak kommunista sejtjei útján terjesztik a kiáltványokat.

Véres verekedés Medias közelében

Medias (Medgyes), november 7.
Véres verekedésről számol be a mediaszi (medgyesi) tudósítónk, amely az Odorhei-megyei Mosna (Székelymucsna) községben játszódott le. Varga Pál jelentést tett a csendőrségen, hogy egy tehenét ellopták. A csendőrség csakhamar elfogta a tettest Sárer Béla személyében, akit a bíró, a kishíró

csendőrőrmester összevonta. Ezután kormába mentek, ahol kijelentették, hogy a tehenetolvajt agyonverik. A vendéglős esküdtári próbálta az ittas embereket, mire ezek a vendéglőst is megverték, de a verekedés során a csendőrt is megsebesített. A vizsgálat megindult.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!
az acélipar legelőkeltebb alkotása
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman, Armin, Oradea,
Promenad Eminescu 16.

Negyedmilliót sikkasztott egy lugoji (lugosi) adótisztviselő

Lugoj, november 7.
A rendőrség letartóztattott egy Tibu Andrei nevű adóperceptort, akiről kiderült, hogy negyedmillió lejt sikkasztott el az adó hivatalból és az egész összeget elkártyázta. A hűtlen adótisztet átadták az ügyészségnek. Amikor letartóztatták a negyedmillióból 10 lejt tájaltak az adótiszt zsebében.

A Nobel-díj irodalmi jelöltje

Paul Valéry, ismert francia író a Nobel-díj idei irodalmi jelöltje.

Eloltották a bucurestii Traian-malom és olajgyár tűzét

Bucuresti, november 7.
Tegnap az esti órákban végre sikerült eloltani a három napja égő Traian-malom tűzét. Megállapították pontosan a kár összegét, is amely 25 millióra rug. A helyszínen kiküldött bizottság igyekszik megállapítani a tűz okait. Ugyancsak eloltották a Zimmer-féle olajgyárban pusztító tüzet is.

Sirrombolás a zagoni temetőben

Sft.-Gheorghe, november 7.
A sft.-gheorgheni melletti (zagoni) temetőben ismeretlen tettesek vandál pusztítást követtek el. Több sírkövet felborítottak helyéről és darabokra törték. A csendőrség megkezdte a nyomozást a barbár temetőgyalázók személyazonosságának megállapítására és letartóztatására.

AZ Erdélyi Magyarság

1935 évi 100 oldalas képes kalendárium

december hó közepén fog megjelenni. Gazdag tartalom, közhasznú tudnivalók, az év története képekben.

Minden állandó olvasónk ajándékba kapja!

"ERDELYI MAGYARSÁG"

5 oldal

1934. november 9.

Hat utasával lezuhant és porráégett a berlin-königsbergi utasszállító repülőgép

Berlinből jelentik: A Königsberg-Berlin között közlekedő légi teherforgalom egy repülőgépe Danzig közelében kényszerleszállást akart végezni. A kényszerleszállás nem sikerült és a gép kanitánvával és öt pilótá-

val lezuhant. Mindannyian életüket veszítették. A gép felrobbant és mielőtt valaki elást kísérlet volna meg, elégett. A kár egy millió márka.

Mi robbantotta ki a francia válságot

Doumergue ur, ön kikerget bennünket -- kérdezte Herriot a miniszterelnöktől

Tüntettek a szociálista és kommunista képviselők a parlament ülésén

Párisból jelentik: Csak most került nyilvánosságra, hogy a francia radikális párt és Doumergue miniszterelnök között a szakítás még a tegnapi államtanácsn következett. Ugyanis Doumergue azon kívánságát, hogy negyedéves költségvetési felhatalmazást adjanak, Herriot és vele együtt az egész radikális párt élesen ellenezte. Ekkor Doumergue odafordult Herriothoz és ingerült hangon ezeket mondta:

— Önök, ha ehhez ragaszkodnak, akkor máris lemondottaknak kell önöket tekintenem.

Mire Herriot így válaszolt:

— Szóval ki akar bennünket tessékélni a kabinetből. Rendben van. Elmegyünk.

Erre a radikális miniszterek felkelték és elhagyták a termet.

Lebrun köztársasági elnök magához ké-

rette Herriotot és arra kérte, hogy a parlament első ülése utánig halassza el a radikális párti miniszterek kilépését a kormányból, mert ez katasztrófális lenne a parlament első ülésére. Herriot ezt meg is ígérte neki.

Azonban a parlament első ülése, amely tudvalevőleg Sándor király, Barthou és Poincaré emlékére volt szentelve, még sem telt el botrány nélkül. Mikor Doumergue miniszterelnök Barthou felett akart beszédet mondani, a szociálisták és a kommunisták ülve maradtak. Amikor pedig egy másik szónok Poincaré érdemeit méltatta és kijelentette, hogy Poincaré soha sem akart diktátor lenni, a szociálisták tüntető tapsra kezdtek és Doumergue felé fordultak ezzel is jelezni akarván, hogy Doumerguenak is diktatori allűrjei vannak.

Dr Pogan József városi tanácsos temetése

Nagy részvét mellett temették el tegnap délután dr. Pogan József tanár volt alpolgármestert. A fiatalon elhunyt tanár holttestét a Gajdu liceum tornatermében ravatalozták fel. A liceum udvarát és a tornatermet zsúfolásig megtöltötte a gyászoló közönség. Az uccán egy katonai díszsereg sorakozott fel. A ravatalt rengeteg koszorú borította.

A gyászoló közönség soraiban ott láttuk dr. Mosoiu polgármestert, Chirila Augustin alispánt, Turturescu vezérkari ezredest, dr. Zigre Miklóst, az ügyvédi kamara dékánját, dr. Egry Gergely volt polgármestert és a hatóságok és a társadalmi élet vezetőit. Dr. Soós Istánt és a volt magyar párti tanácsosokat.

A gyászszertartást Crisan-Magier görög keleti püspökhelyettes pontifikálta nagy papi segédlettel. Az első gyászbeszédet Popovici Vasile főesperes mondta.

Nes Teodor iskolaigazgató könnyekig ható búcsúztatója után Toma Stefanescu tanítóképzői tanár a tanáregyesület nevében mondott gyászbeszédet. Radó Pál tanár román nyelven a társulati felsőkereskedelmi iskola gyászát tolmácsolta. Negulescu Athanasie tábornok a tartalékos tisztek közt, dr. Bleda alpolgármester a városi tanács nevében mondott gyászbeszédet, dr. Roxin Teodor pedig a nemzeti parasztpárt első Istenhozzáját tolmácsolta.

A gyászbeszéd sorozatát három liceumista diák zárta be, majd a diákkórus hangjai mellett a gyászmenet megindult a temető felé.

A nagydiszű temetést özv. Tarsoly Jánosné "Kegyelet" első keresztény temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

Matuska: „A jüteborgi merénylet előtt is találkoztam Leóval”

..mondotta a biatorbágyi rém a szerdai tárgyaláson

Budapestről jelentik: A szerdai tárgyalásra a szokottnál is nagyobb közönség gyűlt egybe, mert azt hitték, hogy most már a biatorbágyi merényletről fogják valóján Matuskát. Az elnök azonban egyelőre csak a jüteborgi merénylettel kapcsolatban tett fel kérdéseket.

Matuska elmondja, hogy augusztus 5-én indult el Bécsből Berlinbe. Wellsben azonban kiszállt, mert meglátta Leót.

— Találkozott Leóval? — kérdi az elnök.

— Láttam — mondja makacsul Matuska — lépésről állott tőlem.

Később kijelenti Matuska, hogy az

nem volt az igazi Leó, mert akkor már meghalt. Láttam, hogy felszállt utána a vasúti kocsi. Augusztus 7-én érkezett meg Berlinbe. Ezután elmondja Matuska, hogy Berlinben csöveket akart vásárolni az ekrazit töltényekhez. Colstokkal megmérte az ekrazit átmérőjét, hogy pontos méretű csöveket vásárolhasson. A Friedrich-strassen tért be egy vaskereskedésbe és azt mondta, hogy villája vízvezetékéhez van szüksége a vascsövekre.

— Vízvezetékhez ólomcső szükséges — mondta a kereskedő.

— Adjon csak vasat, ugyanis csak rövid időre kell — válaszolta Matuska.

Az elnök ezután szünetet rendelt el,

Nem lehet egyesíteni az oradeai üzemeket

A revíziós bizottság hivatalból megsemmisítette az intermárbizottság által kidolgozott szabályrendeletet

Timisoaráról jelentik: Tegnap tárgyalta a timisoarai revíziós bizottság az oradeai üzemek egységesítéséről szóló szabályrendeletet. Mint ismeretes az oradeai ideiglenes bizottság új szabályrendeletet dolgozott ki, melynek értelmében az összes üzemeket egyesíti. Az érdekképviselők megfellebbezték ezt a határozatot. A timisoarai revíziós bizottság, az érdekképviselők felebbezését,

mint ilyen elutasította, mert az indoklás szerint az érdekképviselőknek nincs semmi érdekességük a városi üzemeknél, viszont hivatalból, foglalkozott az ügyvel és az organizációs törvény 47-ik paragrafusa alapján a szabályrendeletet felülvizsgálta és megsemmisítette, megsemmisítve egyúttal a szabályrendelet elfogadására vonatkozó tanácsi határozatot is.

APROHIRETÉSEK

Jó keresettel keresünk újságarust Gires Tarian (Gyires és K. Iarján) továbbá Pai, Cetariu, Uilac (Pályi, Csatar, Ujak). külön Salard (Salárd) és környéke részére jelentkezni a kiadóhivatalban.

Szövet, posztó maradék eladó. Episcopul Pavel 27. kapualatti bejárat. 1936

Mindenek szakácsné ki perfektül főz, süt, úri helyre felvettetik. Nyugodt, kellemes otthon, jó bánásmód. Cim a kiadóban.

Jó munkás magyai szabósegéd felvétetik Popa György-u. 46. 1942

Makulatura újságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

Molnár segéd, ki szakszerűen sztergál és ronáthoz állást keres vidékre is megy. Cime Mátyási Lajos linca (Tenke). 1941

Lapkihordó bevezetett helyre, Csillagváros és környékére fix fizetéssel és percenttel azonnal fölvetetik. Gyakorlottak előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Keresünk megvételre "Mátyás" madár szárnyakat, fécán és szarka farktollakat. Ajánlatokat, Fajbaromfityészet, Oradea Str. Francieza 12. kérünk.

Megélhetést nyújtunk megbízható embereknek lapunk az "Erdélyi Magyarság" árusításával, az egész ország magyar lakta területén. Jelentkezni vagy a kiadóhivatalban, vagy bevezetett helyen, lapunk megbízottjainál.

Férfi télikabát és egy jókarban lévő varrógép olcsón eladó. Str. Lacramioarelor (v Dániel ucca) 1-a. Frankfurtnál.

Selyempapír minden színben, továbbá staniol olcsó árban szerezhető be, viszont eladóknak nagy árendedmény Pásztor Ede papír és írószer áruházában. Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA